

ligt de machtsfactor, van daaruit is het slechts mogelijk dat het kapitalisme verslagen kan worden. Machtsvorming daar is dan ook een zaak van zijn of niet zijn voor de arbeidersklasse.

Spartacus ziet het als taak dit begrip, deze waarheid aan de arbeidersklasse duidelijk te maken. Niet als leider, niet als een partij die straks de leiding zal hebben van het verzet, doch als een instrument van en voor de strijdende arbeidersklasse. Deze taak is zeker niet gemakkelijk, deze taak is zwaar, gebonden als een groot deel der arbeiders nu eenmaal is aan een verouderde idee, aan een verouderde strijdwijze. Toch zal het zo gebeuren en moeten gebeuren. Diverse feiten wijzen er reeds op en uiteindelijk zal blijken dat de arbeidersklasse de juiste betekenis zal vertolken „sterft, gij oude vormen en gedachten slaaf geboren en ontwaakt“.

„GODS EIGEN LAND IMPORTEERT V. 2 — UITVINDER.

„Volgens den New Yorkschen correspondent van de „Daily Mirror“ heeft Werner von Braun, de voornaamste uitvinder van de V 2, de uitnodiging om Amerikaans staatsburger te worden aangenomen. Von Braun, die volgens den correspondent door Hitler werd onderscheiden voor de uitvinding van de V 2, komt nu met 117 andere Duitsche geleerden naar Texas. Al deze Duitschers willen 't Amerikaansche burgerschap verkrijgen.“

In elk geval een troost voor de Londen-se slachtoffers, dat ze omgekomen zijn door een wapen, uitgevonden door iemand, die nu Staatsburger is geworden van het land, dat door de Amerikanen „Gods eigen land“ wordt genoemd.

'n Nieuw Geluid Vervolg van pag. 6 schappelijke verhoudingen, doch trachten hun strijd daartegen te combineren met hun katholicisme, dat er juist één der exponenten van is. Daarom kan het ook niet anders, of zij zullen in botsing komen met de hun „van God gestelde machten“. Of daarbij de overgeleverde ideeën of het uit de ervaring gegroeide revolutionaire gevoel het zal winnen, is uiteraard nu niet uit te maken.

Maar wel kan vastgesteld worden, dat hun pogingen om tot een betere maatschappij te komen schipbreuk zullen moeten lijden, zolang zij niet het werkelijke karakter van de huidige kapitalistische maatschappij onderkennen. Want vechten tegen een vijand, wiens materiële en geestelijke uitrusting men niet kent, leidt tot nederlagen, die slechts dan de weg naar de overwinning paveien, wanneer zij tot nadenken over eigen fouten in denken en handelen voeren.

Zand, zeep, soda, zeepsop...

Ja, we zijn naar de Ramblers geweest. We moesten dat kunstwonder ook eens aanschouwen en aanhoren. Zij trekken immers nog steeds volle zalen, terwijl ze al twintig jaar bestaan? Tenminste, volgens de rood-wit-blauwe bordjes op het podium bestaat de Band van dien naam twintig jaar. En Theo Uden Masman, als dirigent, waarschijnlijk ook. Of alle medespelenden en de auteurs en componisten, als je ze tenminste die naam kan geven, ook twintig jaar bestaan, betwijfelen we.

Neem me niet kwalijk, de titels van de verschillende nummers ben ik vergeten. Maar ja, ik heb misschien niet genoeg taalgevoel om al die uitheemse namen zomaar ineens te onthouden, terwijl ik toch al zoveel te verwerken kreeg. Het eerste nummer, ging wel wat erg gehaast dunkt me. Ze noemen dat. rhytme. Maar het kwam me voor, alsof ik in een fabriek stond waar de pneumatische hamers als razend te keeg gingen en ik voortdurend door de lopende band opgejaagd werd om het tempo bij te houden. Gelukkig, schafttijd. Maar plotseling loeit de sirene, we beginnen weer. Even plotseling kondigt de sirene, het einde aan. Als verademing een slaapliedje. Ik geloof, dat het een Tango heet. Te maar het was kennelijk bedoeld als slaapliedje. Men doofde tenminste de lichten op het toneel, slechts een nachtluchtje met rood schijnsel brandde, terwijl men een zoete, slaperige, slepende melodie kweelde. Toen ik wakker werd, schrok ik toch werkelijk. Daar stonden al die grote kerels heen en weer te wiegen alsof ze een plasje moesten doen. Ik had sterk de neiging om te roepen: derde deur, links, heren. Later vertelden... ze dat dit swingen was.

Ook bemerkte ik, dat ze op een indirecte manier hun handen bevochtgden, door al blazend door hun instrument, hun handen voor het uiteinde te houden. Gelukkig was een buurman zo vriendelijk mij uit te leggen, dat dit was om het geluid te dempen, wat ik erg verstandig van ze vond.

Het hoogtepunt van het kunstgenot werd echter bereikt, toen 4 van die manneken, voor de microfoon gingen staan, hun koppen heel dicht bij elkaar staken en heel geheimzinnig, maar toch muzikaal fluisterden: zand, zeep, soda, zeepsop! Zo hebben ze 't publiek minutenlang in spanning gehouden door op allerlei toonaarden te fluisteren! zand, zeep, soda, zeepsop, afgewisseld door babygeluidjes, zoals: loe, loe, lu, lu. Waarom biedt de directeur van een zeepfabriek de Ramblers niet duizend gulden, als ze achter zeepsop nog de naam van een fabrikant fluisteren, b.v. Persil? Ze doen het vast en reclame doet ook wat!

Wat een hoer, wat een minachting voor het publiek ligt er in deze vertoning! En dan schaam ik me, dat deze „artisten“ nog steeds volle zalen trekken. Van reclame weten ze af, die heren. Voor alle mogelijke comité's en comité'tjes treden ze op. Van Frontzorg tot Nederland-Helpt-Indië toe.

Wordt het niet tijd, dat de arbeiders begripen, dat ze beledigd worden door mensen die hun dergelijke rommel als ontspanning toedienen. En dat het ook voor de arbeiders mogelijk moet zijn, hun vrije tijd beter te besteden? Ze moeten geen genoeg nemen met grollen en zouteloze mopjes, met enkel-maar-lawaai, namaak negermuziek. Werkelijke amusementskunst moet de mensen ook zuivere vreugde geven. De Ramblers dragen daar zeker niet toe bij.

oom, die boert in Lutjehorn, kon je ook niets merken. Toch was het rantsoen voor iedereen 400 gram brood en 1 kilo aardappelen per week. Het zou wel interessant zijn, als de commissie in haar rapport tevens vermeldde, waar zij heeft geloofd en waar zij haar licht heeft opgestoken.....

V.S.V. vergadering

V S V nieuws Haarlem.

Vrijdag 20 Dec. Cursus Psychologie en Klassestrijd.

's avonds 7.45 u „De Nijverheid“, Jansstraat.

V S V nieuws van de Zaan.

Maandag 16 Dec. Zaal O. Breedveer Koog D. Nieuwenhuis Herdenking aanvang 7.30 uur.

De samenwerkende groepen

21 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 51

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacties:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam“
postgiro 168797 te Amsterdam

RONDOM DE INDISCHE OCEAAN

De Indische Oceaan is een Engelse zee. Hij wordt ingesloten in het Westen door de Afrikaanse Oostkust, zijn Noordelijke kust wordt gevormd door Arabië en Voor- en Achter-Indië, en in het Oosten sluiten de Indonesische eilanden en Australië hem af. Al deze kusten worden door Engeland beheerst. Zelfs Indonesië maakt hierop geen uitzondering, want Nederland, dat op het ogenblik tracht de nieuwe Indonesische Republiek aan zich te binden, mag dit alleen doen bij de gratie van Engeland. Trouwens, met de zelfstandige politiek van Nederland is het sinds de Tweede Wereldoorlog voor goed uit; dat geldt voor het Rijk in Europa, maar nog veel meer voor de Nederlandse politiek in de Indische Oceaan.

Het Engelse imperium heeft zijn steunpunten aan de kusten rondom de Indische Oceaan. In de komende wereldoorlog zal het van deze steunpunten uit de strijd voeren, een strijd, die gaan zal om de oliebronnen in Irak en Zuid-Perzië. Mosoel en Basra zullen in de frontlinie liggen. Maar het gaat niet alleen om de oliebronnen. Ook de pijpleidingen, die de olie naar de kust van de Middellandse Zee brengen, de Middellandse Zee zelf, deze grote verkeersweg van West naar Oost, het Suezkanaal, en dan Brits-Indië, deze „parel“ in de kroon van het Engelse imperium, dit alles staat op het spel.

Engeland is nu bezig zijn verdedigingsstellingen aan de Perzische Golf, in Palestina en Irak en aan het Suezkanaal „vanuit de diepte“ te organiseren. Vloot- en luchtbases in Singapore, Kenya en Tanganjika worden aangelegd, om van verre afstand het front van moderne strijdmiddelen te kunnen voorzien.

Engeland is dus bezig een netwerk van verdediging rondom de Indische Oceaan op te bouwen, met als knooppunten militaire bases. Het is de militaire strategie van een heersende klasse, die alle voorbereidingen treft om haar bezit te verdedigen. De Engelse Labourregering heeft de taak op zich genomen om de arbeidersklasse er voor te laten werken. Ze bereikt haar doel door het socialisme te beloven en de arbeiders tot hoogste krachtsinspanning aan te sporen, terwijl ze in werkelijkheid bouwt aan de macht van het imperium. In de lan-

den rondom de Indische Oceaan kan de Engelse politiek deze weg niet gaan. Hier is Engeland de vreemde overheerser, die het moeilijk genoeg heeft zijn eigen bewind te handhaven. Een voornaam probleem is hierbij Brits-Indië, met zijn 350 miljoen inwoners. De Engelse politiek, ook die van de Labourregering, volgt hier de traditionele weg van het „verdeel en heers“. De grote politieke stromingen, de Hindoes en de Mohammedanen, die tegelijk de twee grote bevolkingsgroepen vertegenwoordigen worden voortdurend tegen elkaar uitgespeeld. Het streven naar een zelfstandige regering in India strandt voortdurend weer op de onmogelijkheid dat deze twee het eens kunnen worden. Hieruit put Engeland zijn voornaamste argument voor het handhaven van het Britse gouvernement.

Natuurlijk heeft deze politieke twist in India zijn sociale achtergrond; het is een twist tussen de inheemse klasse — de miljoenenklasse der boeren en arbeiders komt nog maar weinig in beweging — waarbij voornamelijk de Mohammedanen vrezen, dat ze bij een meerderheid van Hindoes in de regering, veel van hun feodale voorrechten zullen inboeten. Engeland treedt als de beschermer van deze voorrechten op en bereikt daardoor de instandhouding van zijn eigen bewind.

Eenzelfde verschijnsel zien we ook in Palestina. De Emirs, deze Arabische grondheren, genieten de bescherming van Engeland tegen de Joodse emigranten, die door het scheppen van een moderne maatschappij, hun feodale heerschappij ondermijnen. Het is zelfs van burgerlijke zijde meermalen opgemerkt, dat de z.g. socialistische Labourregering de bondgenoot van de feodale heren in Palestina is, maar dat deze grond onder de voeten verliezen. Er zijn er, die dat vreemd vinden, temeer, daar de laatste tijd het verschijnsel waar te nemen valt, dat Arabische fellachen (kleine

boeren) en arbeiders met de Joodse arbeiders samengaan. Ja, zich in een vakvereniging gaan organiseren. Een socialist zou zich over zo'n verschijnsel moeten verheugen, maar de Labourregering treedt in Palestina op als de vertegenwoordiger van de politiek der heersende klasse in Engeland. En deze politiek moet bondgenoten werven in heel Arabië, Irak en Iran. De feodale heren zijn de heersende klasse in dit omstreken gebied, hun standsvoorrechten moeten door Engeland beschermd worden, wil men ze als bondgenoten winnen in de strijd tegen Rusland, dat, waar het zijn voet neerzet, onherroepelijk de feodale voorrechten der Emirs zal opheffen.

Weer anders liggen de verhoudingen in Zuid-Afrika, maar hoe anders ook, toch wordt ook daar de traditionele politiek van „verdeel en heers“ toegepast. Zuid-Afrika beschikt over elektrische kracht, steenkool, ijzererts en vele andere mineralen. Het wordt het industrie-land van de toekomst in Afrika en zal een voorname rol spelen bij de verdediging van het Engelse imperium in de Indische Oceaan. Er wonen ruim 2 miljoen blanken, bijna 7 miljoen kaffers, 3/4 miljoen kleurlingen en een 250.000 Brits-Indiërs. Kaffers en kleurlingen zijn streng van de blanken gescheiden. Ze werken op grond van contracten en wonen, als ze hun dorpen hebben verlaten, in kampen. Het leven, voornamelijk van de kaffers, is nog zeer primitief; ze kunnen in de regel niet lezen of schrijven, maar niettemin leeft er een sterke verzetgeest. Ze verbreken veelvuldig hun contracten en het is dan de politie, die hen ervoor straft, met het gevolg, dat omstreeks 150.000 mensen in de gevangenis zitten.

De negers, die in de Zuid-Afrikaanse Unie een kleine zeven miljoen uitmaken, met achter hen 150 miljoen in het overige Afrika, vormen het reserve leger, waaruit de Zuid-Afrikaanse industrie in de toekomst haar arbeiders moet putten. Ze moeten de industrie-arbeiders worden, daarom is Engeland voorstander van de verheffing der negers en kleurlingen; ze moeten lezen en schrijven leren, geschoold worden en... ook beter behandeld. Maar toch, de scheiding tussen zwarten en blanken wordt gehandhaafd. Een verbodering van de blanke en gekleurde arbeiders zou de genadeslag toebrengen aan de Engelse overheersing.

Uit de inhoud:

1. Strijd om de macht.
2. Unilever en Staat.
3. De intellectuelen en het Historisch Materialisme.

Bedrijfsbezetting in de Autofabrieken van Renault

Eind November ontstond in de autofabrieken Renault een conflict, waarvan reeds met een enkel woord in de verschillende dagbladen melding is gemaakt. In het Franse blad „Le Combat“ van 30 November vonden we echter nadere bijzonderheden, ofschoon ook hier nog vele vragen open blijven. De autofabrieken van het staatsbedrijf van Renault vormen een uitgebreid complex van bedrijven, dat 25.000 arbeiders omvat en waarvan het grootste deel te Parijs is gevestigd. Een ander deel is in Le Mans ondergebracht. De directie bestaat uit vertegenwoordigers der regering, der drie grote partijen en der vakverenigingen. Het bedoelde conflict ontstond nu bij de fabrieken te Le Mans.

De aanleiding was het volgende: Een ingenieur had het ongenoege van het bedrijfs personeel opgewekt en men eiste, dat de directie hem zou ontslaan. Wat er met dien ingenieur aan de hand was, kon de verslaggever van „Le Combat“ niet precies gewaar worden, omdat hem alleen werd opgegeven, dat zijn werk voor het bedrijf schadelijk was. Niet alleen voor de arbeiders, maar ook voor het beginsel van de nationalisatie. Ook de directie verstrekte geen nadere inlichtingen. De directeur was voor den verslaggever niet te spreken en de secretaris van de directie verklaarde alleen, dat het hier een opgeblazen kwestie betrof, die echter niet meer dan plaatselijke betekenis had.

Het personeel had nu door middel van het bedrijfscomité, dat de verbindende schakel tussen de arbeiders en de directie vormt, het ontslag van den ingenieur geëist. Maar de directie weigerde deze kwestie zelfs maar in bespreking te nemen.

Als antwoord daarop kondigde de plaatselijke vakbond op Dinsdag een staking af, die Woensdag zou beginnen. Maar nog dezelfde dag liet de directie een kennisgeving aanplakken, dat de fabrieken Woensdag tot nader order gesloten zouden worden. Zo werd de staking in een uitsluiting omgezet. De directie aanvaardde geen verdedigingsstelling, doch ging zelf tot de aanval over.

Boeten: Het bedrijfscomité weigerde zich eenvoudig bij deze uitsluiting neer te leggen. Woensdag gingen 's morgens vroeg wagens met luidsprekers de arbeiderswijk

Maar de grote massa der bevolking wordt in het leven van de moderne maatschappij gesleurd. Zij moet het leger van arbeiders-slaven leveren in de industrie, de havens en op de schepen. Dat geldt zowel voor Afrika als voor Indië en Indonesië. De Engelse politiek beschermt hun „rechten“ als arbeidsslaven, en zij beschermt de rechten der bevoorrchten tegen de strijd der slaven. Hierop steunt in werkelijkheid de macht van het Engelse imperium in het Oosten.

Het is een wankel steunpunt.

van Le Mans in, om alle stakers van Renault op te roepen, zich onmiddellijk naar de fabriek te begeven, om het werk te hervatten, maar onder directie van het bedrijfscomité, dat nu tot „centraal arbeidscomité“ werd omgedoopt. 's Morgens om 10 uur waren allen aan het werk onder de directie van de mensen uit het personeel. Het bedrijfscomité, dat niet anders dan een raadgevende taak had, was tot nieuwe directie geworden. De oude directie was klaarblijkelijk gevoelig voor dergelijke maatregelen en na twee dagen draaide ze in zo verre bij, dat ze toestemde in een commissie van onderzoek naar de gedragingen van den betrokken ingenieur. De leiding van het bedrijf werd daarop weer aan de oude directie teruggegeven.

Zo op het eerste gezicht heeft dit conflict inderdaad weinig te beduiden. Te meer, waar de arbeiders reeds na twee dagen van hun machtspositie afzagen. Voor de

scherpste van de klassenstrijd in de tegenwoordige tijd is het echter wel tekenend. Alleen om in de hoge regionen van de directie gehoord te worden, bleek een bedrijfsbezetting met terzijdestelling van de directe noodzakelijk. Zoals ook bij de poststaking in Frankrijk een gedeeltelijke bedrijfsbezetting noodzakelijk was voor zeer bescheiden looneisen, terwijl daarbij tevens de hand gelegd moest worden op het beheer van telefoon en telegrafie. We zien hierin aanwijzingen, dat het stakingswapen op de oude manier praktisch nauwelijks meer gehanteerd kan worden. De laatste mijnwerkersstaking in Amerika levert hiervoor nog eens een nieuw bewijs. Het wordt steeds duidelijker, dat de arbeiders alleen dan macht kunnen ontwikkelen, als ze niet eenvoudig de arbeid stopzetten, doch dat ze de hand op de productie zelf moeten leggen. Daarmee worden de bezittende klasse of de hoge functionarissen, die met de leiding der bedrijven zijn belast, werkelijk in hun macht bedreigd. Bij de ontzaglijke macht van de verbonden kapitalisten en hun staat verliest het verlaten van het werk steeds meer aan betekenis.

DOLLAR IMPERIALISME

Eigenaardig, zo veel navolgers de Hitleriaanse propaganda-methoden hebben gevonden. Zelfs bij oprechte „democraten“. Wordt er aan gene zijde een bewering gelanceerd, dan hoor je prompt van de andere kant „es ist nicht wahr“. Precies zoals we het altijd van Gobbels gewend waren. Verschillende malen is 't „democratische Amerika van Roosevelt al verweten, dat er op zijn zachtst uitgedrukt toch wel een erg zakelijke kant was aan zijn deelname in de achter ons liggende wereldoorlog. Uitdrukkingen als

„dollar-imperialisme“ zijn we meerdermalen tegen gekomen. Prompt klonk dan echter het „es ist nicht wahr“. In opdracht van de Maritime Commission heeft in de U.S.A. een accountantsonderzoek plaats gevonden naar gemaakte oorlogswinsten en op 23 Sept. is daarvan een verslag uitgebracht. De cijfers in dit verslag genoemd zijn te merkwaardig om ze aan onze lezers te onthouden en wij geven hieronder dan ook een overzicht van een ingesteld onderzoek bij 19 scheepsbouwers.

	Kapitaal in \$	Geschatte winst in \$
Barrett & Hill Shipyard	3.611.664	874.636
Bethlehem - Fairfield	1.000.000	53.906.980
California Shipbuilding	600.000	44.423.014
Consolidated Steel Corporation	6.395.011	16.445.861
Delta Shipbuilding	750.000	12.171.811
East Coast Shipyard Inc.	143.800	800.000
J. A. Jones Construction Co.	2.000.000	9.026.368
Kaiser Comp. Inc.	100.000	43.647.026
M. C. Closkey & Co.	750.000	1.036.368
Kaiser Cargo Inc.	500.000	1.343.000
Marine Ship Corporation	500.000	11.871.840
New England Shipbuilding	1.028.000	11.097.112
North Carolina Shipbuilding	3.000.000	27.645.029
Oregon Shipbuilding	550.000	40.930.564
Permanet Metals Corp.	460.000	58.840.885
St. Johns River Shipbuilding	600	2.080.000
Southern Shipbuilding	600.000	3.135.000
Todd Houston Shipbuilding	689.200	13.678.303
Walsh Kaiser Company Inc.	300.000	3.050.795
	22.979.275	356.006.592

Zelfs wij, die omtrent het persen van meerwaarde uit de arbeiders een gefundeerde mening hebben, zouden geneigd zijn deze cijfers met een haal zout te nemen. Echter, tegenover dat begripelijke ontkennigen van deze „Vrijheid en Victorie-bou-

wers“ staat de pertinente verklaring van 't hoofd van de betreffende accountantdienst, die voor 100% de cijfers dekt.

Hoe dit ook zij, dat er een aardig kloot zij bij gesponnen is, is wel zeker.

Unilever en Staat

Onderneming en Staat.

De berichten die wij de vorige maal over de Unilever brachten, zouden op zichzelf aanleiding kunnen geven een serie van artikelen te schrijven. Denken wij slechts aan:

1e. De dalende betekenis van Europa in het internationale kapitalisme;

2e. Het opnemen van nieuwe miljoenen massa's in het kapitalistisch productieproces;

3e. De winstmogelijkheden van die grote ondernemingen in de nieuw open te leggen gebieden in vergelijking tot Europa;

4e. De „stijgende welvaart“ van de gekleurde volkeren, gevolg van het feit, dat zij moderne proletariërs gaan worden;

5e. De tegenstelling van de wederopbouw en de kapitaalbehoefte van de Europese staten en de begeerten van de grote ondernemingen om daar kapitaal te beleggen waar het het meest rendabel zal zijn;

6e. De enorme macht die dergelijke concerns uitoefenen op de staten. Denk b.v. aan de genoemde opheffing van het verbod tot het fabriceren van margarine in Zuid-Afrika en aan de door het Belgische parlement in 1939 geratificeerde overeenkomst.

Duidelijk zal zijn dat voor al deze werkzaamheden de medewerking van de regeringen moet worden verkregen, in de vorm van concessies enz. Anderzijds verkrijgen de ondernemingen ook een geweldige economische macht over die gebieden en daarmee over de regeringen. Daaruit groeit een permanente samenwerking van onderneming en staat, geheel en al gebaseerd op de stabiliteit. Een sterk staaltje vermeldt de redevoering door den voorzitter van de Unilever N.V., gehouden op de algemene vergadering van 29 November 1946. De Engelse regering heeft besloten over te gaan tot het aanplanten, op grote schaal, van aardnoten in Tanganyika, Noord-Rhodesia en Kenya. Daartoe zullen enige honderdduizenden hectaren woeste grond worden ontgonnen. Dat vergt een kapitaalsbelegging van vele miljoenen ponden. De onderneming wordt echter van staatswege gefinancierd; wellicht mede om het grote risico. Maar let wel, de United Africa Co is aangezocht en bereid gevonden om in de eerste periode van uitvoering als „Managing Agents“ voor de regering op te treden. Hoewel ons van de voorwaarden waarop dit zal geschieden niets bekend is, moet natuurlijk worden aangenomen, dat hier de Engelse labourregering en het Unilever-concern gezamenlijk zaken doen. Dat bij het gehele project van teelt, verwerking van de noten tot oliën en vetten, en de verkoop, de Unilever ten nauwste zal zijn betrokken, mogen wij gerust aannemen. Wellicht dat hierin ten dele een verklaring kan worden gezocht voor het feit, dat de Unilever, naast haar dochter-maatschappij, de United Africa Co, zelf fabrieken enz. in Afrika gaat vestigen.

Verscholen macht.

Wanneer ons van bekende of onbekende vrienden uit Amerika levensmiddelen werden toegezonden, dan ontvingen wij daarbij meermalen artikelen van het bekende Nederlandse concern Unilever, zoals het blikje vet, bekend onder de reeds genoemde naam „Spry“. Maar ook als de Nederlandse huismoeder haar winkelier uitzoekt, dan wordt door welke leverancier ook, op velerlei terrein haar het product van de Unilever aangeboden. Ook die winkelier is eigenlijk vaak niet veel anders dan de zethaas van de grote zaak. De winkelier moet in zijn reclame dansen naar het pijpen van de Unilever. Wordt hem de gunst onthouden en aan zijn concurrent gegeven, dan betekent dat voor hem de ondergang. Voor de Unilever is het verder onverschillig, of winkelier A of B haar producten aan de klant levert.

Daarnaast zijn er dan nog z.g. grote onafhankelijke winkelmaatschappijen. Het publiek, de huisvrouw, overweegt welke zaak voor haar het voordeligste is. Maar of zij haar keuze bepaalt op Albino, Zijlstra, Zwet en Raadsveld of de Unie, in feite is zij steeds in de zaak van de Unilever, want al deze zaken zijn dochter-maatschappijen van het bekende concern.

De verdeling van de winst.

Dat alles geeft een kijk op de enorme macht van dergelijke ondernemingen. Laten we nu nog enige aandacht besteden aan de resultaten. De redevoering bij het verslag over 1938, gaf daarover aardige mededelingen, die wij later niet weer terug vonden, ook al door het feit, dat in de oorlogsjaren weinig materiaal werd verstrekt.

Van het publiek werd als betaling van alle geleverde producten door de Unilever N.V. ontvangen f 1.600 miljoen.

Daarvan ontvingen:

de werknemers f 225 miljoen of 12 1/2% de aandeelhouders f 1.10 miljoen of 6% de staat f 232 miljoen of 13%.

Het restant vertegenwoordigt grondstoffen en onkosten.

Vanzelfsprekend is onder het bedrag voor werknemers ook het aandeel van directieuren enz. opgenomen. Het beeld is overigens duidelijk genoeg. Wanneer wij zien welk aandeel de aandeelhouders en de staat zich toeëigenden dan wordt het ons duidelijk dat, nog afgezien van de rente, die voortvloeide uit na te komen verplichtingen van vaste schulden, een behoorlijk stuk meerwaarde aan de arbeiders ontnomen werd.

Nu is sedert 1938, als gevolg van de oorlog het aandeel, dat de staat aan zich trekt, belangrijk gestegen. Het verslag over 1945 geeft daarover enige cijfers. De verkoop van het gehele concern belopen in 1945 f 286 miljoen. De totale winst bedroeg f 233 miljoen. De aandeelhouders verkregen daarvan f 54 miljoen, terwijl de staat

(in dit geval de Engelse staat daarbij) f 137 miljoen als belasting aan zich trok. De percentages van beide laatstgenoemde bedragen tot de gehele omzet zijn respectievelijk 1.64% en 4.17%. Deze cijfers worden natuurlijk gegeven om de staat duidelijk te maken, dat zij de vennootschapsbelastingen enz. zal moeten verminderen. Het zet de klagtonen van het bedrijfsleven wat kracht bij. Gelukkig voor de heren aandeelhouders neemt zowel de Engelse als de Nederlandse regering zich voor om die belastingen te verlichten. In Nederland is men voornemens zodanige belastingverlaging over de volgende boekjaren te doen ingaan.

Klagers geen nood.

Is er echter wel zoveel reden tot klagen voor de aandeelhouders van de Unilever? Er is, wij spraken daar reeds over, een equalisatieovereenkomst tussen de Limited en de N.V., dat zij geen van beiden meer dividend zullen uitkeren dan de zaak die tot de geringste uitkering in staat is.

Nu heeft de Limited in Engeland een winst gemaakt, die haar tot veel groter prestaties in staat stelt dan de in Nederland gevestigde N.V. Dus reserveert de eerste een belangrijk gedeelte. Hadden de Engelse deviezenbepalingen dit mogelijk gelaten, dan zou zelfs als gevolg van de gesloten overeenkomst een deel van de Engelse winst aan de Nederlandse N.V. zijn overgemaakt. Maar dat was nu niet mogelijk. Er is dus weinig aanleiding tot medelijden. Wat in het vat zit verzuurt niet. Op de duur hebben de aandeelhouders hogere uitkeringen te verwachten.

Ondertussen geeft het genoemde winstpercentage voor de aandeelhouders (1.64% van de omzet) ook een te povere indruk van de uitkeringen. Immers de N.V. kan, na betaling van 4.45% op de aandelen van de preferente (voorgaande-) aandeelhouders, op de gewone aandelen 5% dividend uitkeren.

En wanneer wij de vroeger gemaakte winsten vergelijken met wat nu uitgekeerd wordt, dan is er evenmin aanleiding tot bijzondere klachten.

De gemiddelde winst van de jaren 1929 tot 1936 bedroeg f 57 miljoen. De winst over 1945 bedraagt f 234 miljoen. Daarvan kan nu aan de aandeelhouders f 54 miljoen worden uitgekeerd. Het „kleine bedrag“ dat dus nu wordt uitgekeerd is toch nog haast evenveel als de gehele gemiddelde winst over de jaren 1929 tot 1936: met inbegrip van de toenmalige belasting. Klagers hebben geen nood.

Het geheel maakt ons duidelijk, dat wij in onze strijd niet alleen te maken hebben met de staat. Hoezeer wij, in zijn keurslijf opgesloten, rechtstreeks met hem te maken hebben, hij is maar een onderdeel van het gehele wereldimperialisme. En in die totale strijd tegen de staat en het internationale kapitalisme wordt het ons steeds meer duidelijk, dat alle proletariërs van welk land en van welke gelaatskleur ook, eenzelfde belang hebben: het omverwerpen van het wereldimperialisme.

De Intellectuelen en het Historisch Materialisme

Na de grote Franse revolutie, toen de leuze van Vrijheid, Gelijikheid en Broederschap in de praktijk bleek neer te komen op de vrijheid om uit te buiten, gelijke plichten voor rijken en armen, dus voor ongelijken, en de broederschap verstikt werd door de moordende concurrentie, moest het op een intellectueel van die tijd wel de indruk maken, alsof de revolutie een mislukking was geweest. Crises, overmatig lange arbeid voor volwassenen en kinderen, alcoholisme, werkloosheid en wanhopig verzet tegen de uitbuiting brachten de geesten in beroering en noopten hen enerzijds tot scherpe kritiek op de bestaande verhoudingen, terwijl het anderszijds leidde tot het streven naar een meer harmonische samenleving, waarin bovengeschetste misstanden onbekend zouden zijn. Het was de tijd van het optreden der grote utopisten Saint Simon, Fourier en Robert Owen.

Het denken en streven naar een dusdanige harmonische samenleving ging niet in de eerste plaats uit van de massa, der bezitlozen. Door een of andere socialistische ideologie waren zij nauwelijks bevangen. Het socialisme, dat deze verlichten dan ook predikten, was een socialisme dat ingevoerd zou worden door de wijzen, de verstandigen, de nobelen van geest. De korte heerschappij der massa gedurende de Franse revolutie, de terreur, had bij hen afschuw gewekt en ofschoon door hen (Saint Simon) de revolutie wel als klassenstrijd was herkend, aarzelden zij toch om het toekomstige socialisme als resultaat te zien van de beweging en de strijd van de proletarische massa.

Hun utopisch socialisme was dan ook een socialisme van boven af, door de staat ingevoerd. Hun ideologie was niet het Historisch Materialisme, maar het verlichte materialisme van het einde der 18de eeuw, dat kort wel wordt samengevat in de woorden: de omstandigheden vormen de mens, wat dan moest dienen als verklaring en verontschuldiging voor de degeneratie, die het jonge kapitalisme met zijn niets ontziende uitbuiting over de massa had gebracht en die door de socialistenvan toen niet anders als een lijdende onderdrukte klasse werd gezien, totaal onbekwaam zichzelf te helpen. Deze milieu-theorie diende het utopistisch socialisme als ideologische grondslag.

Hoeveel waars er overigens school in de bewering, dat het karakter der mens enerzijds het resultaat was van een aangeboren aanleg en anderzijds van zijn omgeving, bewees Robert Owen, de grote Hervormer, die in Schotland een bloeiende kolonie, hoofdzakelijk van wevers stichtte, waar dronkenschap, strafrechter, processen en liefdadigheid onbekend waren, terwijl het geheel was samengesteld uit de meest ge-

mengde, dikwijls sterk gedemoraliseerde elementen.

Al naarmate in het midden der vorige eeuw in verschillende revoluties de bourgeoisie meer volledig aan de macht kwam, trad ook de tegenstelling tussen haar en de arbeidersklasse duidelijker aan het licht. Door het samengaan van arbeiders en burgerdom tegen de resten der oude adellijke machten kon het niet anders of ook de arbeidersklasse moest tot bewustzijn komen van eigen betekenis.

Daarbij had zij numeriek een belangrijke groei doorgemaakt. In Engeland waren reeds vakverenigingen ontstaan en stakingen voor hoger loon en korter werktijd, gepaard met demonstraties, hadden duidelijk doen zien dat zich hier een nieuwe klasse met nieuwe tegenstellingen aan het vormen was. Dit gaf een ander aanzien aan de oplossing der maatschappelijke problemen. De industriële revolutie met zijn groeiend proletariaat, de snelle ontwikkeling deed de mensen vragen „waarheen” en deze vraag werd ook aan de zich ontwikkelende klassenstrijd tussen bourgeoisie en proletariaat gesteld.

Het „de omstandigheden vormen de mens”, dat een excuus was voor de gedemoraliseerde arbeidersklasse, kan geen dienst doen voor een klasse, die zijn rechten komt opeisen. Om het vergankelijke van het recht en de macht van de bezittende klasse aan te tonen, moet zij ook het vergankelijke van hun opvattingen over recht en moraal aantonen. Want een strijd, waarin

materiële dingen worden nagestreefd, blijkt steeds ook een strijd te zijn om morele waarden. De bezittende klasse is steeds zelf genoodzaakt deze erbij te halen. Uit deze ideële strijd ontstond het historisch materialisme. De vraag was niet meer: wordt de mens, als dier, luiaard, of dronkaard geboren, maar waar komen de algemene opvattingen over recht, moraal, zedelijkheid, kunst, godsdienst vandaan? En het waren weer intellectuelen, die deze vraag stelden en oplosten, die echter ingegeven werd door het verschijnen van proletarische bewegingen, waarbij de zelfstandige rol van dat proletariaat tot pijlers van hun leer diende.

Het historisch materialisme heeft slechts zijdelings te maken met de beperkte milieu-theorie. De mens leeft niet alleen in zijn beperkte stoffelijke omgeving, hij leeft ook in een maatschappij waar bepaalde algemene opvattingen en ideeën heersen. Hij kan dronken zijn en lui en de gangbare opvattingen huldigen, hij kan nuchter zijn en ijverig doch in scherpe tegenstelling staan tot de opvattingen van zijn tijd. Door de verandering van die tijdgeest aan te tonen en terug te voeren op de zich ontwikkelende techniek, die achter de rug der mensen plaats vindt, werd het denken van de bourgeoisie, zowel als van het proletariaat verklaard, de vergankelijkheid der eerste vastgesteld en de toekomst der laatste aangetoond. Zeker, het zijn ook de mensen zelf, die de techniek wijzigen, doch daar het verband tussen de techniek die gewijzigd wordt en de ideeën, die veranderen, niet wordt aangenomen door de bezittende klasse — dit toch is voor hen het luiden der doods-klok — heerst de techniek oppermachtig als een blinde kracht over ons. Slecht de klasse, wier belang het meebrengt die stelling te aanvaarden, kan met vooruitbepaling van de uitslag, actief

werkzaam zijn. Hem van een vloek tot een zegen maken.

Wanneer nu één onzer lezer zegt, dat hij geen antwoord kan geven op de tegenwerping, dat er toch onder lieden van burgerlijke huize zijn, die zich dienstbaar maken aan de strijd van de arbeidersklasse, dan antwoorden wij, dat deze vraag duidelijk toont, dat de vraagsteller met zijn denken in het burgerlijk materialisme de milieu-theorie, vastzit. Als klasse kan de bourgeoisie of iedere heersende stand, kaste of laag het historisch materialisme nooit aanvaarden, als enkeling bij uitzondering wel. Wel moeten wij voorzichtig zijn met deze mensen, die hun leven in dienst stellen van de bevrijdingsstrijd van het proletariaat. De geschiedenis der arbeidersbeweging toont maar al te vaak, dat zij toch eigenlijk niets meer waren dan sociale philantropen, die voor, alhoewel met behulp van, de arbeidersklasse de kastanjes uit het vuur wenste te halen. In hun ijver en ongeduld stelde de arbeidersklasse hen dikwijls teleur en kwam zij hun weer voor als de klasse van domme, ongelukkige wezens, die nooit in staat zouden zijn zichzelf te helpen.

Werden in een vroegere periode, bij het stormenderhand oprukken der socialistische partijen, de proletariërs buitenmate verheerlijkt, des te minder werden zij geacht bij een tijdelijke neergang en vatte de mening weer post van een socialisme door de wijzen en edelen ingevoerd, desnoods met geweld.

Het is dan ook zeer verklaarbaar dat, toen na de eerste wereldoorlog, de bewegingen van de arbeidersklasse bleven steken, het utopisch socialisme gepaard met het neerhalen van het historisch materialisme tot een platte milieu-theorie, bij de leiders der socialistische partijen en vakverenigingen

ingang vond. De eerste intellectuele verkondigers van het historisch materialisme stonden feitelijk op een afstand van de eigenlijke bewegingen der arbeidersklasse, wat ook de beste plaats voor hen was voor een zuiver oordeel.

Als vakbonden en partijen groot worden, dan ziet men ze er in stromen en ontstaan er ook, uit de arbeidersklasse en hun strijd voortgekomen, intellectuelen, die in de leidende functies komen en de bekende vakverenigingsbureaucratie gaan vormen. Ook deze utopisten zullen het voor de arbeiders opknappen, maar dan moet ook gedaan worden, wat deze lieden met hun beproefde ervaring willen. Komen hun eigen posities en „idealen” in gevaar, dan roepen zij de massa's wel eens op tot actie, maar utopisten als ze zijn, staan ze verbaasd als die beroerde klasse niet respondeert. Ze menen het toch zo goed.

Op andere tijden, als de massa wel in beweging komt, is het doorgaans volgens de één de tijd niet, volgens de andere deugen de doelstellingen niet. Neen, ze moeten dan en dan in beweging komen en zo en zo handelen, anders gaat het verkeerd.

Wij, historisch materialisten, weten echter dat de arbeidersklasse tot de strijd gedwongen wordt door de economische en politieke werkingen der samenleving. Dat organisatievorm door de organisatie der productie bepaald is, dat doelstelling en optreden door het moment van de strijd ingegeven worden en met het uitbreiden en verscherpen der worsteling zich wijzigen, dat succes mede afhankelijk is van het inzicht, dat de klasse zich al stijgende heeft veroverd. Dit inzicht te verdiepen en te verbreiden is de taak, die „Spartacus” zich gesteld heeft, en als zodanig vertegenwoordigt hij een onontbeerlijk deel van de proletarische klassenstrijd.

Het geestelijk leven is de reflex en tegelijk de impuls van de arbeidsverhoudingen. Onder centrale gezagsregeling moet ook het geestelijk leven van boven in één heersende richting geleid, tot eenvormigheid verarmen. In de wereld van vrije werkers moet het geestelijk leven zich evenals de arbeid ontplooiën in schitterende veelzijdigheid. De geestelijke aanleg der mensen, omdat zij oneindig rijk is, is ook oneindig verscheiden. De wereld is zo oneindig rijk en veelzijdig, dat niemand haar op dezelfde wijze en in al haar details in zijn werk kan beleven en in zich opnemen. Het geestelijk leven dat uit die twee bronnen, aanleg en maatschappelijke inwerking ontspringt, moet dan nog een rijkere veelzijdigheid krijgen. De onderlinge inwerking van gedachtenleven en arbeidsproces wordt ook onmiddellijker en vollediger; ze worden tot twee zijden van eenzelfde betrekking tussen mens en wereld. Met de vroegere dwang, die ze terug hield tot ze moesten losbarsten, vallen ook de spanningen weg. Zo treedt in de plaats van de wisselwerking steeds meer de eenheid van gedachte en daad.

voudige initiatief van over hun werk denkende mensen in duizenden werkplaatsen, die zich in voortdurend overleg met elkaar, aanpassing aan elkaar, en overname van elkaar tot de meest doelmatige organisatie samenvoegen. Hun werk is duizendvoudig verscheiden, en allen trachten in praktisch vernuft, in wetenschappelijk nadenken, in kunstzinnige verbeelding, het steeds doelmatiger, volkomener en schoner te maken. Wat zij allen gemeen hebben, het nieuwe overzien van het geheel, de wijde blik over de maatschappij als eenheid van productie, brengt de organisatorische samenhang van al hun arbeid. De revolutie was ook niets anders dan dit maatschappelijk inzicht toepassen op de praktijk der productie.

De stakingsgolf in Oostenrijk

Gedurende April golven de stakingen der arbeiders in Oostenrijk door het land. Zij bereiken hun hoogtepunt juist in October toen 10.000 arbeiders van de staalfabrieken van Linz (amerikaanse zone), en de metselaars van Wenen (russische zone) in solidariteitsstaking zijn gegaan met de arbeiders van Steyr (dicht bij Linz); samen bedraagt het aantal stakers op dit moment 30.000 man (October). De arbeiders van Steyr, zoals alle werkers in Oostenrijk, strijden voor verhoging van de rantsoenen, van de lonen en om de verdeling van kleren, schoeisel en brandstoffen.

De armoede van de werkende bevolking in Oostenrijk is onbeschrijfelijk. De Amerikaanse militaire politie van Steyr is op ruwe wijze opgetreden tegen de betoging van 5000 arbeiders. De Russische militaire politie heeft iedere staking en alle betogingen nadrukkelijk verboden.

De bewegingen van het rode leger in beneden Oostenrijk hebben de honger nog erger gemaakt (op vijf inwoners bevindt zich een soldaat van het bezettingsleger). De Amerikanen en Russen verhinderen alle levensmiddelen uitwisseling tussen de bezette zones (Oostenrijk, in 't geheel niet meer omvattend dan zeven miljoen inwoners, is in vier zones verdeeld). Het Franse militarisme heeft zich „tevreden” gesteld met de beheersing en plundering van Tyrol, het land van de boter.

De rantsoenen in Oostenrijk zijn lager dan destijds de rantsoenen van Buchenwald (900-1200 calorieën) maar de arbeiders zijn zelfs niet in staat deze hongerrantsoenen te kopen. De lonen zijn te laag om dat te doen.

De prijzen stijgen: voor vlees met 100%; de suiker met 200% enz. De lonen zijn nauwelijks gestegen (20-25%) en de loonbelasting (door de nazis opgelegd) die een kwart van de lonen ten gerieve van de staat onttrekt, is gehandhaafd. De officiële vakvereniging onder leiding van drie partijen (S.P., C.P. en Katholieke Partij) keurt de prijsverhoging goed en veroordeelt de stakingbewegingen. Maar de arbeiders trekken zich daar niets aan.

De bestuur en zijn knechten hebben bevestigd, ter voorkoming van te veel onrust, de belasting op de lonen op te heffen en de rantsoenen te verhogen tot 1550 calorieën. De stakingen echter breiden zich steeds meer uit in weerwil van de partijen en officiële vakverenigingen.

GEDACHTEN DAAD

(Verv. 50)

zelfde handgrepen herhalende, in dezelfde routine geklemd, het gehele leven door, én de uitputtende lange arbeidsduur, die geen frisse kracht voor nieuwe gedachten laat — is dan weggevalen. Dan eerst kan de menselijke geest opbloeien. Hier ligt ook de grote tegenstelling tussen organisatie van boven af, vanuit een centraal gezag, door dwang opgelegd, en organisatie van onder op, door samenwerking van vrije producenten. In het eerste geval bestaat de organisatie in zoveel mogelijk eenvormige regeling van alle onderdelen; door eenzelfde voorschrift voor allen moet men de maatschappij overal gelijk laten lopen, anders zou het vanuit één centrum niet te overzien en te regelen zijn. In het andere geval werkt het duizend-

PUZZLE DER VRIJHEID

De onderhandelingen van de Nederlandse regering en haar instanties, met de vertegenwoordigers van de Republiek Indonesia, hebben al een aantal stadia doorlopen. De veelheid van de na-oorlogse gebeurtenissen zijn oorzaak dat de eenvoudige krantenlezer het verloop van de onderhandelingen niet meer geheel voor de geest is blijven staan. Bovendien, speciaal onze lezers en onze beweging, hebben uit de aard van de zaak meer belangstelling voor het wezen van de gebeurtenissen in Indonesië, dan voor datgene wat gepoogd wordt officieel voor elkaar te stoven, mede uit de overweging, dat dit laatste toch maar hoogstens resultaten van tijdelijke aard en afhankelijk van de machtsverhoudingen, kunnen zijn.

Zo is voor velen alleen maatstaf voor hun oordeel omtrent die onderhandelingen, datgene wat van de allerlaatste tijd in hun geheugen is blijven hangen. Voor de grote massa is het helaas vaak nog simpeler. Zij vraagt zich in den regel slechts af: „hoe bepaal ik mijn oordeel in datgene wat nu door de verschillende richtingen wordt gesteld”. Dat maakt het oordeel wel eenvoudiger, maar allerminst beter. Wie onze methode volgt, heeft het minder gemakkelijk. Immers hij moet zich een klaar beeld trachten te vormen over de vraag: wat is eigenlijk het wezen van de nationale en sociale bewegingen in Indonesië en hoe hun positie in het internationale kapitalistische geheel.

Voor velen is dat een puzzle. Maar wanneer revolutionairen geen aandacht besteden, aan de zo juist bedoelde onderhandelingen en hun gehele verloop, dan wordt dat ook voor hen veelal tot een puzzle. Dat wordt ons duidelijk, nu wij de symptomen constateren van een komende scherpe politieke strijd in Nederland, over de wijze waarop de regering de onderhandelingen voert. Dat die strijd heftig gevoerd zal worden, bewijzen ons de audiënties van de heren Kruls en Helfrich bij de Koningin, de aanvallen van politici en bepaalde groepen en partijen op de regering met het verwijt, dat er sprake is van schending van de (heilige) grondwet, het wijzen op de koninklijke eed van trouw op die grondwet en de radio-oproep van generaal Roël tot alle goede vaderlanders om desnoods met ondergronds verzet de regeringsplannen te weerstaan. Van dezelfde richting dus: beroep op de grondwet en anderzijds aanzetting tot ondergrond werken.

Dat alles geeft aan, dat de politieke beheersing van Indonesia als zeer belangrijk wordt gezien. Er is binnen het kader van degenen die de burgerlijke orde voorstaan, felle strijd op komst. Het spreekt vanzelf, dat wij deze zaak dus niet als onbelangrijk voorbij kunnen gaan.

Sinterklaas bracht voor het kleinste lid van het gezin een legpuzzel. Ze leek zeer eenvoudig. Een klein doosje, inhoudende

de zestien, in vier rijtjes van vier gelegde, genummerde, blokjes. De opgaaf was de doorelkaar liggende blokjes na verwijdering van nummer 16 door verschuiving zodanig te ordenen, dat de opvolgende nummers van bovenaf en van links naar rechts kwamen te liggen. Onverwacht resultaat. Sinterklaas bleek de groten veel meer genoege te hebben bereid dan den kleinen peuter, die nadat het gehele gezin zich uren had bezig gehouden met de opgaaf om de laatste ongerechtigdheid er uit te verwijderen, met een resoluut gebaar blokje 13 en 14 uit het doosje nam en verwisselde, onder de opmerking: „dat moet je zo doen!”

Wij laten buiten kwestie de vraag of wiskundig de puzzel steeds op de voorgeschreven wijze op te lossen is.

De daad was, het ei van Columbus.

In Augustus van 1945 hebben de Indonesiërs bij het oplossen van de puzzel: „de verhouding van hun land tot Nederland” staatsrechtelijk de spelregels doorbroken. De naïvelingen hebben de blokjes verlegd. De Nederlandse bezittende klasse en haar regering zaten nog met hun oude doosje voor zich. Eerst hebben ze verklaard, dat het recht moest worden hersteld en met het recht, hun gezag. Maar na nutteloze besprekingen met de regereiders (niet de regering) van de nieuwe republiek, kwamen de Nederlandse vertegenwoordigers in Indonesië, in het bijzonder Dr van Mook, tot het inzicht, dat er, ja, nu eenmaal overtreding van de spelregels had plaats gevonden en dat daartegen niet veel meer te doen was. Toen is opnieuw van beide kanten het schuiven begonnen zonder dat het geschil over de verlegde blokjes werd opgelost.

Benmaal aan het schuiven hoopte de regering, dat de partijen ook in de netelige kwestie wat naar elkaar toe zouden schuiven. Zo werd het, af en toe vastgelopen, beraad gaande gehouden. Regeringsverklaring volgde op regeringsverklaring met op zijn tijd een verklaring van Sjahrir, de minister-president van 't republikeinse kabinet. Werd aanvankelijk verklaard: dat geen overleg met de rebellen en Japan-collaborateurs zou plaats hebben; dat het Nederlandse gezag eerst moest worden hersteld; dat de grondwet gehandhaafd moest blijven; enz. langzamerhand werd men wat toeschietelijker, in de hoop, dat de vertegenwoordigers van de Indonesische intelligentsia, die het nieuwe bewind in handen had, bereid zou zijn, om waar zij op den duur met de werkelijke sociale stromingen in hun land zelf ook in conflict moet komen, in gemeenschappelijk overleg de macht te delen.

Het is geworden tot een voortdurend toeschuiven van de Nederlandse regering. Aanvankelijke onwil tot overleg met de rebellenregering, doch wel met anderen. Daarna bereidheid om met Sjahrir te

spreken, maar niet met de president van de Republiek Soekarno. Tenslotte een aanvaarden van de overeenkomst met Soekarno te Linggadjati.

Eerst de handhaving van een onverdeeld koninkrijk. Daarna enig zelfbestuur en b.v. via een tijdvak van een generatie, de vrije keus van onafhankelijkheid of deelgenootschap in het koninkrijk. Vervolgens de erkenning van de Republiek de facto. Tenslotte het aangaan van de reeds genoemde overeenkomst van Linggadjati. Maar nog altijd is de overeenstemming niet bereikt.

En nu komen de militaire hoogwaardigheidsbekleders in Nederland in beweging en met hen het koloniale kapitaal, dat zijn belangen steeds meer bedreigd acht. Zij wijzen er op, en daarin hebben zij gelijk, dat wat staat te gebeuren, in strijd is met de grondwet en met het koninklijk woord gesproken op 7 December 1942, dat toch de bepaling en de grondwet over de verbondenheid van de rijkdelen als uitgangspunt had genomen.

Van de aanvang af is de oplossing van de puzzel op de basis van de grondwet niet te vinden. De daad van Indonesië was een revolutionaire daad. Door die daad zijn de blokjes verlegd en voor het Nederlandse kapitalisme is er weinig keus: Toepassing van geweld of het aanvaarden der feiten. Mede onder invloed van het internationale imperialisme koos de regering aarzeland en steeds voorzichtig het laatste. Zij acht het beter, met de Sjahrirs, het Indonesische volk verder te samen te exploiteren, dan haar onmacht te bewijzen. Komt men tot een accoord, dan betekent dat voor de Indonesische massa's natuurlijk dat nieuwe strijd tegen voortgezette uitbuiting wacht. Die nieuwe strijd komt dus in ieder geval.

Maar de scherpschijpers en saboteurs in Nederland willen niet berusten, willen geen compromis. Met een beroep op de grondwet, met een beroep op het koninklijk woord van December 1942, met een beroep op de eed van trouw aan de regerende vorstin op de bedoelde grondwet, zetten zij de strijd tegen het compromis in. Licht daar wellicht de oorzaak van de audiënties van Kruls en Helfrich bij de Kroon?

Er is in de Nederlandse parlementaire politiek strijd op komst. Die strijd kan heel gemakkelijk ook buitenparlementaire vormen van reactionaire aard verweten. En zoals in de regel, zal de reactie zich beroepen op de grondwet. Er zijn vele aanwijzingen voor die veronderstelling. Laten wij ditmaal alleen wijzen op het activiteitsvertoon der studenten op velerlei terrein. Denken wij aan de ongeregeldeheden in Nijmegen en ook..... aan demonstraties, zoals van het „burgerwachtelijke” studentenkorps van Leiden „Pro-Patria” waar een defilé werd afgenomen door..... Kruls, Helfrich en Prins Bernard.

Over het parlementaire debat van de komende week kunnen wij, vanzelfsprekend nog niet schrijven. Ook dat is nog een puzzel.

STRIJD OM DE MACHT

Uranium, atoom-energie, atoombom. Drie woorden, die in het huidige stadium van ontwikkeling de macht, welke in het bezit is van de geheimen die achter deze woorden schuil gaan, tot een allesbeheersende wereldmacht stempelen.

Uranium, atoombom, we weten er als gewone stervelingen nog niet veel van. Vers in ons geheugen liggen echter nog de berichten over een bijkans totale vernietiging door één enkele atoombom van Hiroshima en Nagasaki. Vol ontzag en tegelijkertijd vol ontzetting hebben we via de bioscoopjournaals als het ware van nabij getuige kunnen zijn van de geweldige vernielende kracht die de atoomproefbom in de lagune van Bikini ontwikkelde. Vol ontzag voor het menselijk vernuft, dat de tot nu toe levenloos geachte stof tot leven wist te brengen; vol ontzetting bij de gedachte wat het in handen geven van deze bijna onbepaalde krachten in handen van een reeds zo misdadig kapitalisme voor de mensheid zal kunnen gaan betekenen. En nog staat deze ontdekking pas in de einderschoenen. Tot op heden is men slechts in staat atoomsplijting van het uranium te bewerkstelligen.

Er zijn echter nog vele mogelijkheden en eenmaal op weg van de ontdekking van het geheim der atoomsplijting, moet het mogelijk geacht worden ook andere elementen tot atoomsplijting te brengen en tot vrijmaking van nog grotere energiebronnen, te komen. Een ware wedloop is dienengevolge ontstaan. Geleerden van alle landen werken onder koortsachtige hoogsomspanning aan de verdere uitwerking van dit probleem. Een concurrentiestrijd wie het eerste „klaar” zal zijn. Klaar om het meest effectief van allen, deze vernietigende krachten in de nieuwe wereldoorlog aan te kunnen wenden. Men werkt

als het ware in dubbele ploegen en ieder land voor zich acht blijkbaar het aantal geleerden in eigen land daartoe niet toe-reikend genoeg.

Ook de krachten van de overwonnen landen moeten daarbij ingeschakeld worden. Zo ziet men dan in de laatste tijd het min of meer wonderlijke verschijnsel, dat honderden Duitse geleerden en technici „vrijwillig” hetzij naar de U.S.A. hetzij naar Engeland vertrekken. De Sowjet-Unie blijft bij dit alles niet achter en wij horen ook uit de Russische zone, dat honderden arbeiders en technici zich „vrijwillig” verbonden hebben om in de Sowjet-Unie aan de „wederopbouw” te werken. België of liever de Belgische Congo is de plaats waar het grootste deel (70%) van het uranium momenteel gevonden wordt. België zou dus een wereldmacht van betekenis kunnen zijn indien niet de U.S.A. bijtijds door middel van 'n geheime overeenkomst gezorgd had zich het alleenrecht op de exploitatie van dit gebied te verzekeren. Men is dus zijn concurrenten een slag voor en in dit licht gezien wordt het duidelijker, waarom Zuid-Afrika zulk een strijd voert om het vroegere Duits Oost- en West-Afrika bij haar gebied in te kunnen lijven. Oost-Afrika grenst n.l. aan het mijngebied van de Congo en misschien dat dus te zijner tijd ook in Oost-Afrika uranium gevonden zal kunnen worden.

Een geweldige strijd om de macht is bezig zich onder onze ogen af te spelen. Immers, het bezit van uranium, het bezit van het geheim der atoomsplijting verzekert een absolute macht over leven en dood. Ontzagwekkende energie-mogelijkheden liggen daarin nog verborgen, verschrikkelijke vernietigingsmogelijkheden houdt het eveneens in. Geleerden zullen in de naaste toekomst, meer nog

dan in het verleden, de beschikking hebben over het wel en wee van miljoenen. Zo bezien zou het kunnen schijnen alsof de strijd der arbeidersklasse voor haar bevrijding hopeloozer er voor staat dan ooit tevoren. Immers het kapitalisme, krijgt of heeft hier hiernede de beschikking over 'n dergelijk vernietigingsmiddel, dat zij daarmede in staat zal blijken zich wederom op te richten en de arbeidersklasse blijvend neer te slaan.

Alles is echter betrekkelijk en zo is het ook hier. Wat zich nu schijnt te zullen gaan ontwikkelen tot 'n geweldig wapen in handen der kapitalistische klasse, kan zich eveneens ontwikkelen tot een wapen tegen die klasse. De uitvinding der atoomsplijting bevindt zich feitelijk nog slechts in 't stadium van experimenteren. Wil men tot uitbreiding op grotere schaal over gaan, dan zal men zich toch van de benodigde machinerijen, werktuigen enz. moeten gaan voorzien. Voor de vervaardiging daarvan zijn arbeiders nodig, arbeiders die het dus uiteindelijk in de hand hebben op welke wijze de vrijkomende energie zal worden aangewend. Arbeiders zijn het ook, welke moeten zorg dragen voor het uit de grond te voorschijn brengen van uranium, zorgen voor transport enz.

Het kapitalisme is en blijft dus mede van de arbeidersklasse afhankelijk en nu gaat het er slechts om of die arbeidersklasse zich van haar macht bewust zal worden. Er ontbreekt nog veel aan, niettemin kan geconstateerd worden dat dit bewustzijn groeiende is en daarom te meer hebben wij allen tot taak te trachten dit groeiende bewustzijn te bevorderen en de nog niet denkende arbeiders tot denken te brengen en hen er van te overtuigen, dat nu en in de naaste toekomst in nog verscherpter mate de voornaamste kracht van de arbeidersklasse zal liggen in de bedrijven. In de bedrijven zal de strijd tussen kapitaal en arbeid, de eindstrijd om de macht uiteindelijk bevochten worden.

PARLEMENTS COMEDIE

Wij weten uit de parlementsverslagen, dat door het K.V.P.-lid Steinmetz een motie is ingediend om de ziekwet zodanig te wijzigen, dat aan de ongehuvde moeder voortaan geen uitkering bij zwangerschap en bevalling wordt verstrekt. Deze motie werd met 39 tegen 25 stemmen aangenomen.

Dit besluit van de volksvertegenwoordiging is vanzelfsprekend in de linkse pers fel gecritiseerd. Moeder Moed in „De Vlam” vraagt zich o.a. af: „Waar beginnen de wegen voor de vóór en tegenstemmers zich te scheiden?” Het zou inderdaad de moeite waard zijn, daar iets meer van te weten. Volgens het „Vrije Volk” stemden de P. v.d. A., de C.P.N. en de P. v.d. V. samen tegen de confessionele partijen vóór de motie. Een ver-

wijzing van Minister Drees naar het ontstaan van de oorspronkelijke gelijkstelling, namelijk door een bepaling van den A. R. Minister Talma in 1916, mocht niet baten. Niet onaardig is de formulering van het door den heer Drees voorts aangevoerde argument, dat het onthouden van een uitkering de verleiding tot een nieuwe misstap (spat. Red. Sp.) zou kunnen vergroten. De gedachte, dat een vrouw kinderen ter wereld brengt omdat de wetten der natuur dit zo meebrengen, schijnt ook voor dezen Minister nog te revolutionair te zijn, tenzij hij de verleidings-misstap formule aanhoudt, om zijn confraters niet al te erg aan 't schrikken te maken.

Men mag zich wel afvragen, in welke eeuw wij leven. Over de onzinnige lui-

chelarij van dit besluit op zich zelf behoeven wij hier echter niet uit te weiden, terwijl wij in dit besek ook niet nader in kunnen gaan op alle problemen, die aan het onderwerp vastzitten. Wij moeten ons beperken tot de vraag, in hoeverre de wil van het volk in een parlementsbesluit tot uiting komt. En dan valt het dadelijk op, dat hier sprake moet zijn van een buitengewoon onfris staaltje van parlementair gekonkel. Het geval doet zich namelijk voor, dat de oppositie, samen met één der regeringspartijen tegen een motie van de andere regeringspartij stemt en het onderspit delft. Waarbij nog komt, dat het besluit op geen enkele principiële grondslag van geen enkele partij te verdedigen is. Dit probeerde de heer Steinmetz ook niet. Hij noemde het ten eerste een „Duits insluipsel” om alle moeders (beneden een bepaalde inkomengrens dan nog altijd) gelijk te stellen en ten tweede, gemakshalve, „in strijd met

het Goddelijk gebod". Moet genoeg, dat de K.V.P. in den persoon van den heer Steinmetz iemand gevonden heeft, zó volledig zonder „zonden", dat hij, volgens het Christelijk beginsel, gerechtigd was „den eersten steen" te werpen. Maar de andere 38 vóór-stemmers?.....?

Niemand van hen geloofde natuurlijk, dat er ten gevolge van dit besluit minder onwettige kinderen geboren zullen worden, noch, dat de ongehuwde moeders geheel aan haar lot zullen worden overgelaten. Dat laatste zouden zelfs zij waarschijnlijk niet op hun verantwoording durven nemen. Aalmoezen, liefdadigheid, niet-waar..... en wat gij den minsten Mijner „zusters" hebt gedaan..... Wanneer de ongehuwde moeders zich maar niet gaan verbeelden dat het een pretje wordt. Want dan zou het hek natuurlijk van de dam zijn.....

Dit is weer een duidelijk voorbeeld, hoe de Katholieke kerk, plus enkele persoonlijk bevooroordeelden, door middel van de z.g. volksvertegenwoordiging regeert. Het is moeilijk aan te nemen, dat er, in of buiten het parlement, normale, eerlijke mensen gevonden zullen worden, die dit wetsbesluit met een zuiver geweten kunnen verdedigen. Ook zou het interessant zijn, te weten, hoe de vóór stemmers van de P. v. d. A. hun besluit notivieren. De meest ronduit-kapitalistische partij, die van de „Vrijheid", stemde n.b. tegen deze motie. Een fraaie comedié.....

Wat ons opviel

Een Engelse krant over de vakvereniging

„De stemming van het recente Engelse vakverenigingscongres stond geheel in het teken van het gezegde van Lord Citrine." Het gezag van de vakvereniging is onaantastbaar. Dit was de karaktertrek van de conferentie en kwam tot uiting in het rapport: „de aangesloten vakverenigingen zullen zonder twijfel voortgaan, het hoofdbestuur te steunen, om eisen en wilde stakingen, gesteld en gesteund door niet-aangesloten af te keuren." Het blijkt, dat de erkende vakvereniging, die zich onderwerpt en aansluit aan de kapitalistische opbouw en uitbouw, bezig is zijn macht over de arbeiders te consolideren en uit te breiden. Zo werd de nadruk gelegd op de verhoogde productie, de goede verhouding tussen werkgevers, arbeiders en de staat. Een streven, waar vooral George Gibson, die intussen zijn weg gevonden heeft naar de Bank van Engeland, voor ijverde. Dat dit nog niet geheel naar wens verloopt, bewijzen de nu meer dan ooit uitbrekende „onofficiële" stakingen.

We zijn er zeker van, dat indien de arbeiders de positie van de dictators der vakverenigingen door zullen hebben, ze hun strijdzaamheid zullen herkrigen. Hoe langer ze wachten, hoe zwaarder het juk dat op hun schouders drukt."

Freedom 2 Nov. '46

Werkkamp HEDEL

Werkkamp Hedel (bij Den Bosch) ideaal oord voor allen, die in de Riviera geen bevrediging meer vinden. Bovendien is het geen oord om te betalen, maar om te halen. Een ding hebben de Riviera en het werkkamp Hedel gemeen: ze kweken beliden oplezierige, lute en ontvreden mensen. In nog een opzicht is er overeenkomst, n.l. de Riviera heeft een sterk wisselende bevolking en Hedel ook. Aan de Riviera, omdat de lust er opdraakt, in Hedel, omdat de lust er afgaat. Geen wonder trouwens, het laatste is een kamp, oud en slecht verzorgd. Het personeel, dat de boel schoon moet houden, wordt zo slecht betaald, dat ze allemaal weglopen. Twee zijn er nog over voor het hele kamp. En het is er in alle opzichten bar ongezellig. En omdat de mensen, die de barakken bevolken, zo gauw mogelijk weer trachten weg te komen komt er van zelf organiseren ook niets. Het is bekend, dat de regering en vakbondsbesturen, door het gemier met de arbeidsverlenging, ook niet meehelpten de stemming te verhogen. Voor de geste van de regering, om aan de lonen te plukken zijn de bazen ook niet ongevoelig. Maar ja, daarvoor zijn het bazen (natuurlijk is er wel een wit schaap onder). Deze worden vooral rijk door het werk voor particulieren. De prijzen, die door de regering voor noodwoningen betaald zijn, is werkelijk bij de knorharen af. f 7000.— voor elke woning van 3 of 4 kamertjes. Van oude stenen opgetrokken (roetstenen in kluis) en de rest van het allerlichtste materiaal. Maar laat ik bij het kamp Hedel blijven. Nee toch nog een opmerking. Terwijl wij in Hedel nog bezig zijn de brokken van de oorlog aan elkaar te lijmen, vindt er rondom ons een legeroefening plaats, met sluipen en allerlei geweervuur en na afloop een overwinningmarsch met muziek voorop. Een verbeterde voorbereiding voor de volgende vernieling? Het is wel om je „vreugde en arbeid" te vergroten. Het actieve — de wederopbouw —, het negatieve — het militarisme. Strenge maatregelen om het actieve zo hoog mogelijk op te voeren en nog strengere om het negatieve zo volmaakt mogelijk te maken. De stimulans van beiden, is de regering. Wonderlijke combinatie..... De regering tezamen met de generaals hebben tot taak de militairen te laten knielen en de vakbondsgeneraals zorgen samen met de regering voor de kniebuiging van de arbeiders. Dat laatste klinkt misschien een beetje gek, maar dat hebben we nu met de strijd voor de vrije Zaterdagmorgen, zelf weer duidelijk ondervonden. We werkten van Maandagmorgen tot Vrijdagavond en dan naar huis..... We waren dan twee dagen thuis. De Zaterdag konden we dan gebruiken om daar allerlei karweitjes te doen, zoals houthakken, distributiebonnen halen, eventueel voor tandarts, schoen-maken enz. duizend en één ding. De regering en vakbondsbestuurders besluiten: Zaterdag morgen wel werken om aan de 40½ uur

te komen. De werkelijkheid was dat we in de 5 dagen veel meer dan 40½ uur maakten. De arbeiders, uitvoerders, opzichters, bazen, enfin alles en allen waren er tegen om op Zaterdagmorgen te werken, maar de hoge heren zeiden dat het moest, en daarmee basta. O, niet werken, zoals wij dat willen! Dan geen reisgeld en geen vergoeding van reizen..... Dit is moderne democratie, of wel, een verbeterde uitgave van het duitse fascisme. Als je, onder de Duitse bezetting ergens moest werken, waren er altijd nog vrijwilligers bij. Hier van hoog tot laag, geen enkele vrijwilliger, „allemaal" gedwongen. Daarom „verbeterde uitgave".

De E.V.C. had hier een pracht kans gehad, maar die heeft ze moedwillig voorbij laten gaan. Ze had geen geld in kas, dat is geen schande. Wel is het schande, dat ze de arbeiders in alle kampen maar een beetje liet ploeteren, niet k van kijken en geen advies gaf. Temeer, waar er nog zoveel zijn, die gehoopt hadden op een actie van de E.V.C. Door al het hopen en bouwen op de vakbonden, die niets doen, hebben de mensen zelf niets georganiseerd, zodat de regering en vakbondsbesturen gemakkelijk spel hadden. De enige goede kant in dit treurspel is, dat iedereen de dood in had over de vakbonden, zodat die weer aardig wat van hun prestige hebben ingeboet. Het is werkelijk verbluffend erg, zo weinig als de arbeiders nog aan de vakbonden vast zitten. En de heren daar boven zullen wel zorgen, dat de verwijdering snel groter wordt. Het wordt zo langzamerhand tijd, dat er wat steviger contact wordt gelegd tussen de verschillende kampen. Voor een eensgezind optreden is dat nodig en dat kan ook. Het zal niet direct tot resultaten leiden, maar goed is, dat verhand nu al te leggen, omdat de toekomst wel zal leren, dat de verwijdering tussen lid en vakbond groter zal worden.

WAT ONS OPVIEL

Uit een reclame van SCHIMMELPEN-NINCK SIGARENFABRIEKEN, WAGENINGEN.

.....Nu onze tweede vijand verslagen ligt en Java en Sumatra weer Nederlands bezit zijn, is het ook niet ver meer af, dat U het oude, vertrouwde Schimmelpenninck etiket weer zult zien, en als U dat ziet (en zoo lang zal dat niet meer duren) weet dan ook, dat de sigaren, die U in die verpakking koopt, de naam Schimmelpenninck mogen dragen.....

Aldus de reclame van genoemde firma enige maanden geleden op de verpakking van een doosje sigaren. Geen wonder, dat de teleurgestelde fabrikanten van de partij van de Vrijheid zich thans roeren. Stel je voor dat wij (sic!) nooit het oude, vertrouwde etiket meer zouden zien.....

28 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 52

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam"
postgiro 168797 te Amsterdam

KEREND GETIJ

De beschaafde wereld viert haar winterfeesten. Kerstmis en Nieuwjaar. Het eerste gaat gepaard met het eeuwenoude verhaal van de geboorte van den verlosser der mensheid. Plechtig stijgen de gezangen op achter de hoge kerkranken, die naar buiten hun vaak prachtig gekleurde beelden en taferelen uitstralen.

Als het gewijde woord is gesproken en het slotgezag de gewelfde ruimte heeft gevuld, spoeden zich de kerkgangers naar huis, om daar in intieme kring het feest van vrede op aarde verder te vieren. En hoewel de nieuwjaarsdag een luchtiger karakter draagt heeft het officiële Christendom ook op die dag ten dele haar stempel gezet.

Is er voor socialist en communist enige aanleiding aan deze dagen bijzondere aandacht te besteden? Zijn voor de arbeidersklasse niet alle dagen hetzelfde? Waarom zouden wij meedoen aan een eeuwenoude gewoonte, wanneer wij weten dat de volgende dagen niet veranderd zullen zijn en 't harde leven van uitbuiting en ellende op zelfde wijze voort zal gaan? Willen wij niet breken met allerlei oude vormen? Weten wij niet dat dit alles onderdeel is van de beheersing van de arbeidersgeest?

Getuigt het niet van gebondenheid aan het oude, wanneer ook wij onze huiskamer sieren met hulst en wanneer wij een kaars in deze dagen aansteken?

Duizenden jaren vóór er ook maar iets bekend was van het Christendom, dat later de midwinterdagen ging gebruiken als haar symbolen, werden deze dagen gevierd, omdat wending ging komen in de barre wintertijd. Omdat de dagen gingen lengen en iedere verdere dag de komst van milder seizoenen aankondigden.

Diep ligt dit alles als levensfactor in het menselijk voelen en denken besloten. Eeuw in, eeuw uit, is het feest van verlossing, van bevrijding van meer licht en warmte als een natuurlijk en vanzelfsprekend feest gevierd. Dat alles is niet te doorbreken door één of andere ideologie (waarvan wij dan verder de juistheid of de onjuistheid in het midden laten) die leert dat ook dit zou behoren tot de oude

vormen en gedachten, die moeten sterven. Wie, zoals wij allen, de oorlogswinters hebben doorgeworsteld, beseft wat voor de natuurvolken de zonnenuwending moet zijn geweest. Hij weet ook dat, hoezeer het menselijk kunnen is toegenomen, hoezeer wij minder afhankelijk zijn (en vooral zouden behoeven te zijn) van de natuurkrachten, zon en zomer, vorst en winter toch nog steeds op ons denken en doen van grote betekenis zijn. Hoe diep moet bij allen, die in concentratiekampen of de hongertochten van 1944-1945 gestreden hebben tegen de dood en de ondergang, hebben geleefd het verlangen naar de eindelijke bevrijding van pijn en honger, vrees en smart, dwingelandij en uitbuiting. Neen, technisch kunnen wij veel meer dan de natuur-mens van weleer, maar in die dagen hebben wij geleerd, hoe al onze krachten tekort schieten wanneer die techniek niet wordt ingesteld op de beheersing van die natuurkrachten ten bate van ons allen, maar de mens die techniek tegen zichzelf richt.

Slingerend als slangen bewegen zich de treinen over de gehele aarde, den mens van land tot land voerend. In een ondeelbaar ogenblik springen de letters en woorden van de mensen uit Australië en Amerika langs de toestellen en draden, die de menselijke techniek schiep, over naar Europa. Zij berichten ons, hoe de prijs is van de olie en de katoen, van de rubber en de koffie. Wanneer vierhonderdduizend mijnwerkers in Amerika in staking gaan, staan de berichten daarover dezelfde avond in de Europese bladen. Grote rivieren worden benut voor het opwekken van elektrische stroom. Machtige stuwdammen en gebouwen zijn daar voor verrezen door de arbeid onzer handen en hoofden. Wijd in de omtrek wordt de energie benut voor het brengen van licht

Uit de inhoud:

1. Het einde van de mijnwerkersstaking
2. Geweld of weerbaarheid
3. Bij de 100ste geboortedag van Domela Nieuwenhuis

en warmte en voor het overnemen van menselijke arbeidskracht, die duizenden malen vermenigvuldigd wordt.

De ontwikkeling der techniek is heel langzaam begonnen. Elke nieuwe fase van haar ontwikkeling bracht op den duur een wisseling met zich mee in de maatschappelijke verhoudingen, van mensen tot mensen. En gewoone als de mens door alle eeuwen was geworden aan de strijd om het bestaan, de strijd om met de minst mogelijke inspanning een maximum van baten te verkrijgen, is dat ook zijn richtsnoer geworden in het onderling verkeer der mensen in de maatschappij. De ontwikkeling van de techniek (van 't werktuig) bepaalde de verhoudingen der mensen in klassen. Klassen die de werktuigen (de productiemiddelen) beheersen en anderen, die ze niet beheersen. Klassen daardoor, van uitbuiters en uitgebuit. En terwijl het ons nu voorkomt, dat we tot wereldburgers zijn geworden en langzaam aan de wereld gaan zien als één geheel, heerst nog de bezittende klasse. Overal worstelt zij om heerschappij, om macht, om winst. Zij voert die onderlinge strijd met de arbeiders als inzet.

Het ijs kraakt onder onze voeten. De snijdende wind blaast door onze slechte oorlogskleding. Een tram uitpuilend van mensen rinkelt voorbij en wordt ingehaald door een prachtig blinkende geruisloos rijdende auto. Wij staan voor het publicatie bord van een krant: „Verlaging van het vleesrantsoen" en iets lager: „De Antwerpse havenarbeiders staken". De wereld der techniek. Arbeiders lezen, murmelen wat en lopen huiverend door. Wij overzien de gehele wereld. Overal worden wij uitgebuit. Overal is ellende. Overal een officiële arbeidersbeweging die de arbeiders in de internationale concurrentie helpt inzetten voor verwezenlijking van het nationale plan onder de alledroevigste voorwaarden. Het is winter in de dubbele betekenis van het woord voor het proletariaat. Opgejaagd zijn we jarenlang tegen elkaar Duitsers tegen Engelsen en Nederlanders, Fransen tegen Italianen, Amerikanen tegen Japanners en allen dragen we thans, de lasten van de oorlog.

Eéns zongen we de Internationale. Eéns was er moed om te strijden; De wil om te getuigen van een komende nieuwe tijd; De bereidheid om ons in te zetten, alles in te